



### בבית הדין הצבאי לערעורים

בפני :

תא"ל דורון פיילס - המשנה לנשיא  
אל"ם אורלי מרקמן - שופטת  
אל"ם דותן סיגלר - שופט

בעניין :

**התובע הצבאי הראשי – המערער (ע"י ב"כ, רס"ן מתן פורשט)**

**נגד**

**ב/XXX טור' א' פ' – המשיב (ע"י ב"כ, סרן עומר קנובלר)**

ערעור על פסק דין של בית הדין הצבאי המחוזי במחוז שיפוטי המרכז שניתן בתיק מרכז (מחוזי) 55/16 (סא"ל אחסאן חלבי – שופט) ביום 20.4.2016. הערעור (קולת העונש) התקבל.

### פסק-דין

**רקע**

1. המשיב, טוראי א' פ', הורשע על סמך הודאתו בבית הדין המחוזי במחוז שיפוטי מרכז בשלוש עבירות. עבירה של סירוב להיבדק לשם גילוי שימוש בסמים מסוכנים, לפי סעיפים 127א ו-250א לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955; עבירה של שימוש בסם מסוכן, לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, ועבירה של החזקת סם מסוכן, לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים.

בעקבות הרשעתו הטיל עליו בית הדין קמא הנכבד, במסגרת הסדר טיעון, עונש של מאה (100) ימי מאסר בפועל, לצד עונשי מאסר מותנה. כן, הוטלו על המשיב 89 ימי פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה בפועל, החל מתום ריצוי עונש המאסר בפועל.

עונש מאסר מותנה בן ארבעים וחמישה (45) ימים, שהוטל על המשיב ביום 19.8.2015, בתיק מרכז (מחוזי) 357/15, הופעל כך ששלושים וחמישה ימים מתוכו הצטברו לעונש המאסר בפועל. נקבע כי היתרה תרוצה בחופף לו. התביעה לא השלימה עם מידתו של רכיב הפסילה בפועל, אשר הוטל על המשיב ומכאן הערעור שלפנינו.

### ההליכים בבית הדין המחוזי

2. המשיב נתן את הדין בגין שימוש בסם מסוכן מסוג קנאביס בין החודשים יולי 2015 עד ינואר 2016, בנסיבות אזרחיות, בכשלושים (30) הזדמנויות. עוד הורשע בהחזקת קופסת סיגריות ובה בדל של סיגריה מגולגלת, אשר הכילה פירורים של סם מסוכן מסוג קנאביס, ברכב אשר ברשותו ובהחזקת שתי שקיות ניילון שקופות ובהן סם מסוכן מסוג קנאביס במשקל כולל של 1.22 גרם נטו, על גופו. כאמור, המשיב הורשע אף בסירוב למסור דגימת שתן חרף צו שחייבו לעשות כן. חקירתו של המשיב נפתחה בעקבות חיפוש שערכה משטרת ישראל ברכב בו נכח. במהלך החקירה הודה המשיב בכל האמור בכתב האישום בו הורשע.

3. המשיב התגייס לשירות סדיר ביום 23.3.2014 והוסמך כנהג משא. ביום 5.8.2015 עבר לשרת כאפסנאי.

4. ביום 19.8.2015 הורשע בעקבות הודאתו בעבירה של סירוב להיבדק לשם גילוי שימוש בסמים מסוכנים, לפי סעיף 127א לחוק השיפוט הצבאי מחודש יולי 2015, ונדון, בין היתר, לארבעים וחמישה (45) ימי מאסר על תנאי למשך שנתיים, שלא יעבור עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים או עבירה לפי סעיף 127א לחוק השיפוט הצבאי (תיק מרכז (מחוזי) 357/15).

5. הצדדים עתרו במשותף לפני בית הדין קמא, להשית על המשיב את העונשים כמפורט לעיל, אך היו חלוקים בכל הנוגע למשך הפסילה של רישיון הנהיגה בפועל. בעניין זה עתרה התביעה לפסילה מרתיעה ואילו ההגנה עתרה להסתפק בפסילה למשך 89 ימים, כך שהמשיב, בהיותו נהג חדש, לא יידרש לעבור הכשרת נהיגה מחדש בתום תקופת הפסילה.

6. בית הדין קמא הנכבד עמד בהרחבה על שיקולי הענישה במקרה דנן ולאחר שפסק לכבד את עתירתם המשותפת של הצדדים לעונש, מצא, כי בכל הנוגע לרכיב הפסילה, יש ליתן משקל ניכר לשיקולי השיקום. בעניין זה נקבע כי:

"נתון נוסף שהוא הכרחי טרם גזירת הדין של הנאשם, נוגע להשלכות הפסילה עליו כנהג חדש. לעניין זה יש לצרף את הנסיבות המשפחתיות המורכבות ואת דבריו

של הנאשם עצמו שנדמה כי רישיון הנהיגה יאפשר לו תעסוקה כשארין ברשותו תעודת בגרות או מקצוע כלשהו. בית הדין חייב לשקול שיקולי שיקום ובהחלט יש להידרש לשאלה אם פסילת רישיונות ארוכה תביא את הנאשם בפני צורך לקבל מחדש רישיון נהיגה".

7. הובהר, כי מאחר שהרשעתו הקודמת של המשיב ענינה בעבירה של סירוב להיבדק לשם גילוי שימוש בסמים מסוכנים, לפי סעיף 127א לחוק השיפוט הצבאי, ולא בעבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים, עונש המינימום הקבוע בהוראת סעיף 37א(א1) לפקודת הסמים המסוכנים, אינו חל. עם זאת, נקבע, כי יש "להקיש" מהוראת סעיף 37א(א1) הנ"ל. בסופו של דיון פסק בית הדין קמא הנכבד, כי בנסיבות העניין, נוכח צורכי השיקום, יש להסתפק בפסילה בפועל למשך 89 ימים ופירט, כי יש לבכר את עמדת ההגנה בהקשר זה "על אף שנדמה כי היה ניתן להחמיר ברכיב זה אילו לא היה מדובר בנהג חדש" (הדגשה אינה במקור).

#### ערעור התביעה

8. התביעה הצבאית עתרה להחמיר ברכיב הפסילה בפועל של רישיונות הנהיגה. 9. לטעמו של התובע ההקלה ברכיב הפסילה נוכח היותו של המשיב "נהג חדש" מוקשית, לאור היותו של נתון זה רלוונטי לכלל החיילים, הרוכשים רישיון נהיגה במסגרת צבאית ועל חשבונה ואינה מתיישבת עם תכלית הענישה. בעניין זה שב התובע והפנה אל ההלכה, שלפיה לפסילת רישיון הנהיגה במקרים דומים תכלית כפולה – מניעתית ועונשית-הרתעתית. 10. נטען, כי במקרה דנן נצטברו להן נסיבות חומרה, המחייבות להכביד ברכיב הפסילה בפועל.

#### עמדת ההגנה

11. ההגנה עתרה כי נמנע מלהתערב בגזר דינו של בית הדין קמא, תוך שהיא מדגישה את יתר מרכיבי העונש, אשר לשיטתה יש בהם כי לענות על צורכי ההלימה; את הרישום הפלילי המלא, אשר נלווה לעצם ההרשעה במקרה דנן; את היות המשיב חייל משוחרר, אשר סיים את השירות הצבאי בטרם עת נוכח הרשעתו בעבירות סמים; ואת נסיבותיו האישיות של המשיב, הנתון במצוקה כלכלית ואף איננו בעל תעודת בגרות.

12. ההגנה הציגה לעיוננו שורה של פסקי דין של בתי הדין קמא, רובם ניתנו בעקבות הסדרי טיעון, בהם חרף שימוש נרחב בסם מסוכן מסוג קנאביס הסתפקו בתי הדין בפסילה בפועל לתקופות קצרות, דומות לתקופת הפסילה במקרה דנן. לצד זאת, אף

הוצגה לעיוננו אסופה של פסקי דין שניתנו בערכאות אזרחיות, שבהם נמנעו בתי המשפט מלהשית עונש של פסילה בפועל, חרף הרשעה קודמת בעבירות סמים.  
 13. הסנגור אף הטעים, כי המשיב משוחרר מזה זמן מה משירות צבאי ואינו מתעתד להתפרנס מנהיגה ברכב כבד.

### דין והכרעה

14. נסיבות המקרה ובהן, היקף מעשי השימוש בסם מסוכן והעובדה כי בוצעו לאורך זמן ופסקו אך עובר למעצרו של המשיב, מצביעות על טעמים מניעתיים וענישתיים כאחד, המחייבים להכביד ברכיב הפסילה של העונש. האינטרס הציבורי מחייב להשית על המשיב פסילת רישיונות לתקופה ממושכת, תוך הרחקתו מכבישי הארץ לתקופה ממשית (ראו: ע/24/03 **התובע הצבאי הראשי נ' רב"ט קרן** (2003); וע/105/04 **רב"ט זילברשטיין נ' התובע הצבאי הראשי** (2004)).

15. בית-דין זה שנה לא אחת כי פסילת הרישיונות בעבירות סמים נועדה למטרה מניעתית – להרחיק מן הכביש משתמשים בסמים, ולשם הרתעה – הרתעת היחיד והרתעת הרבים (ראו: ע/71/07 **התובע הצבאי הראשי נ' טור' גז** (2007); ע/78/03 **התובע הצבאי הראשי נ' סמל טלמון** (2003) ועוד). נפסק, כי "ריבוי מעשי שימוש בקנאביס, כמעשיו של המערער, ראוי לתקופת פסילה משמעותית" (ע/28/08 **טור' וולטרס נ' התובע הצבאי הראשי**, פסקה 7 (2008)).

16. בהתאם, נקבע כי –

"תפקידה של הערכאה השיפוטית הפלילית, בהחליטה אם להטיל עונש של פסילת רישיונות נהיגה על מי שהשתמש בסמים מסוכנים, לשקול ולהעריך, בראש ובראשונה, את **מידת הסיכון**, הנשקפת מהנאשם, כי ישוב וישתמש בסמים בהקשר של נהיגה ברכב (דהיינו בשעות שלפני הנהיגה או במהלכה, רחמנא לצילן). הערכה זו צריך שתביא בחשבו את **תכיפות מעשי השימוש בסמים**; את **מספר ההזדמנויות שבהן נעשה שימוש בסם**; את **נגישותו של הנאשם לסמים**; האם האמור בשימוש אקראי כאשר הסם סופק על ידי אחר או שמא הוא עצמו **בעל יכולת להשיג סמים ועשה כן בעבר**. לבסוף, יש לבחון אם הנאשם הוא **בעל רישיון נהיגה** ומה **תפקידו הצבאי** על מנת להעריך את **היקף הנזק הפוטנציאלי** העלול להישקף מנהיגה תחת השפעת הסמים, המבוצעת על ידיו. כמובן, שאין בבחינת ההיבט המניעתי כדי לאיין את הצורך בבחינת ההיבט ההרתעתי ואת תמהיל הענישה הכולל, אשר אף הוא בעל השלכה על משך הפסילה הראוייה להיות מוטלת על מי שעשה שימוש מפושט בסמים מסוכנים" (הדגשה במקור, ע/22/12 **התובע הצבאי הראשי נ' רב"ט אמילוב** (2012)).

17. במקרה שלפנינו, כאמור, עשה המשיב שימוש נרחב בסם מסוכן, שנפרס לאורך זמן ופסק רק עם מעצרו. זאת ועוד, כאמור, המשיב נתפס כשהוא מחזיק סם ברכב ואף על גופו, בזמן ששהה ברכב, וחמור מכך – בעת שלחובתו הרשעה בבית דין, הרשעה שניתנה במהלך התקופה בה עשה שימוש בסם מסוכן, בעבירה קרובה של סירוב להיבדק לשם גילוי שימוש בסמים מסוכנים, שגררה בעקבותיה עונש מאסר מותנה בן ארבעים וחמישה ימים. ללמדנו, כי אף שתמרור אזהרה בולט ניצב בדרכו של המשיב, לא היה בכך כדי להרתיעו מלעשות שימוש אינטנסיבי בסם מסוכן. מכלול נסיבות החומרה מחייב להחמיר בעונש הפסילה מטעמים של מניעה והרתעה, ואין בצורכי השיקום, **בוודאי לא עקב היותו של המשיב נהג חדש**, כדי לכרסם בכך.

18. ודוקו: אף כי הוראת סעיף 37א(א1) לפקודת הסמים המסוכנים, אינה חלה כלשונה במקרה דנן, בהיות ההרשעה הקודמת בעבירה שאינה לפי פקודת הסמים המסוכנים, יש להקיש ממידת עונש המינימום שנקבע בה נוכח טיבה ואופייה של העבירה של סירוב להיבדק לשם גילוי שימוש בסמים מסוכנים, המהווה אמצעי נוסף במלחמה בנגע הסמים המסוכנים (ראו למשל: ע/27/04 טור' **דיומנקו נ' התובע הצבאי הראשי** (2004)).

19. סוף דבר, מצאנו כי לא ניתן להימנע מלהחמיר בעונש הפסילה שהוטל על המשיב. עם זאת, לאחר שבחנו את תמהיל הענישה שהוטל על המשיב ובהתחשב בנסיבותיו האישיות בכלל ובשחרורו של המשיב משירות צבאי בפרט, משאין זו דרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין – מצאנו לקבל את ערעור התביעה באופן שהמשיב ייפסל מלקבל או להחזיק רישיונות נהיגה מכל סוג, למשך שמונה (8) חודשים בפועל. אין שינוי ביתר רכיבי העונש.

ניתן והודע היום, כ"ח בתמוז התשע"ו, 3 באוגוסט 2016, בפומבי ובמעמד הצדדים.

שופט	שופטת	המשנה לנשיא
למקור	נאמן	העתק
מכני	קורל	סגן
הדין	בית	קצינת
חתימת המגיה: _____ תאריך: _____		